

sup 12

Alle danske kæmpede som een

Skibssabotagens betydning og omfang

De tyske dokumenter oplyser ikke præcist, hvilke skibe, der er ramt. Derfor er faren for at samme sabotage kan komme til at figurere flere steder i en optælling umiddelbar. De tyske dokumenter anvendes derfor kun til at give en fornemmelse af sabotagens sekundære virkning på de problemer, den skabte, først og fremmest indenfor ledende tyske organisationer.

Skibssabotagens mål skal bedømmes i forhold til:

1. Befolkningens modstandsvilje
2. Udviklingen i sabotørernes duelighed og tilstedeværelsen af kampmidler.
3. Den militære udvikling på fronterne.

Det primære mål for skibssabotagen var at ramme alt, der kunne tjene tyskernes transporter til søs.

Skibsværfterne og deres underleverandører kom derfor i fokus. En lang række sprængninger af skibe fandt sted i havne over hele landet, medens skibene blev lastet eller losset.

Der var sammenhæng ved koordineringen af jernbane- og skibssabotagerne i Norge – med de allieredes indsats i Skagerak ved udlægning af miner, ved angreb med fly og marinefartøjer – og med danske sabotørers angreb på jernbaner og skibe for at hindre troppeforskydninger fra Norge til henholdsvis Øst- og Vestfronten.

Skibssabotagens midler og metoder

Denne optælling er fra Besættelsestidens Fakta: side 1210 til 1249 og viser forsøg på eller gennemførte sabotager.

Fase 1

1940. 4 skibssabotager

1941. 12 skibssabotager udført på landsplan og et udmærket udtryk for danskernes opfattelse af, at krigen var dem uvedkommende – vi var neutrale. De få antifascister besad stort set ikke kvalificerede kampmidler.

Abwehrstelle Dänemark **10.11.42** oversat i uddrag:

«Den **4.11.42** blev forskellige kabler i nybygningen, damperen Franken fundet beskadiget i maskinens agterrum. Yderligere er flere kabler i forreste kølerum beskadiget ved hammerslag. Kablerne er ubrugelige og skal sandsynligvis erstattes i fuld længde».

Abwehrstelle Dänemark **29.08.42**

«Sabotage mod bådeværftet Ustrup i Vejle. Natten mellem **27 og 28.08.42** et brandstiftelsesforsøg. Brandbomber var lagt i 3 både».

BOPA-sabotører fremstillede brandbomber efter en opskrift, som du kan finde i BOPAs kokebog. Tændingsmekanismen var særdeles primitiv, hvilket bevirkede, at ret mange bare lå og fusede. I flere tilfælde vendte sabotørerne tilbage til gerningsstedet og brugte de midler, der var mere sikre: aviser – klude – og brændbare væsker. Udendørs brande stiller klimatiske krav, tørvejr og blæsevejr. Min mor brokkede sig i flere tilfælde over, at hendes husholdningssprit manglede. Min billigste forsyningskilde var arbejdspladsen og bestod af fortynder, som jeg stjal.

Ulempen ved at antænde pr. håndkraft var risikomomentet. Fik man væskerne på tøjet, stank man, så selv en gennemsnits begavet dansk betjent ikke ville være i tvivl. At man stod fuldt oplyst på gerningsstedet vanskeliggjorde tilbagetoget, man kunne jo ikke gå hjem før skidtet brændte ordentligt. Et yndet trick var at bruge de signalbomber, som min senere svigerfader Christian smuglede ud fra Hærens Ammunitionssarsenal.

Nu har jeg ikke deltaget i ildspåsættelser indenfor skibs og bådbranchen, men kun sat ild på tømmerpladser, skure og bygninger.

Men når brandvæsenet kom til gerningsstedet og hørte bragene fra Christians signalbomber, havde de en mere end god undskyldning for ikke at forsøge på at slukke branden.

Fase 1; 1942 – 12 skibssabotager

KOPA-sabotører og andre stjal sprængstoffer som Aerolit og Dynamit. Disse blev ikke anvendt til skibssabotager, da de udover at sætte alt dansk politi i højeste gear kun gav høje knald – som en våd kineser, men ikke væltede ret meget.

Disse aktioner bevirkede, at kernen i KOPA blev uskadeliggjort og takket været vore myndigheders udmærkede samarbejde med okkupationsmagten havnede i tyske tugthuse og kz-lejre. Det drejede sig om mellem 81 og 131 KOPA – BOPA sabotører.

Midler

oktober 1942 brænder Riggerloftet på Refshaleøen. Branden blev ikke offentliggjort som en sabotage, men fik følger i den afdeling af Danmarks Kommunistiske Parti min far, Vølker Johansen tilhørte. To partikammerater blev arresteret og fatter måtte holde «ferie».

På Riggerloftet opbevarede træmodeller som spanterne til skibene i Hansa - programmet skulle bukkes efter. Ingen spanter = ingen Hansaskibe.

Hvem, der påsatte branden ved jeg ikke, men jeg har en til vished grænsende fornemmelse af, at KOPAs stifter og leder Ejgil Larsen var bagmanden.

Karakteristisk for Fase 2:

er, at man også her anstifter en brand i mangel af sprængstof.

Fase 3:

1943 – 67 sprængninger – midler? Plastisk sprængstof – magnetiske bomber I en periode arbejder SOE og BOPA sammen. Aage Nielsen gennemfører eksempelvis en række aktioner med magnetiske bomber. Effekten var udmærket. KOPA skiftede i denne periode navn fra KOPA = kommunistiske partisaner til BOPA = borgerlige partisaner for at få del i de plastiske sprængstoffer – men ak så forgæves.

Da organisationen viste sig for effektiv, smækkede englænderne låget i, og organisationen blev derfor henvist til selvforsyningspolitikken, som er karakteristisk for en partisanekrig. Låget smækkede man i ved at deportere den dygtigste af alle faldskærmsagenterne, Poul A. Hansen som skovhugger i Nordsvenske skove.

Karakteristisk for de magnetiske bombers periode er, at man udefra anbringer bomben på skibssiden. I Aage Nielsen tilfælde ved at agere lystfisker, hvorved han kunne vippe fiskegrejet = bomben fast på skibet. I andre tilfælde svømmede sabotøren frem til skibet i ly af mørket og anbragte bomben.

Faldskærmsagenter med dykkeruddannelse og udstyr kom til Danmark, men gennemførte efter det oplyste ingen sabotager. Den autoriserede hjemmeside oplyser intet om KOPA og intet om grunden til navneændringen.

Smededrengen Ole Ewé, kaldet Ib fortæller, at da han har kantet sig gennem skruegangen ud til stævnrøret og tæller de dér anbragte «madpakker», mangler én. Da smedene vasker sig til fyraften, udbryder en af smedene: «Det duer ikke til at vaske hænder i. Han havde fundet en af madpakkerne og troede, at det var et vaskemiddel.

Smededrengen har været på arbejde på B & W, Refshaleøen i København.

De plastiske sprængstoffer PE 02 og 08 blev kaldt marcipan og havde en stærk sødlig duft. De var derfor svære at skjule.

Fase 4. 1944 . 67 sprængninger – 1945 . 58 sprængninger.

Sprængstoffet var overvejende Trotyl stjålet fra den danske hærs lagre, og de engelske og amerikanske plastiske sprængstoffer PE 02 og 08. Disse var begge yderst virkningsfulde. For BOPAs vedkommende også det tyske Donarit købt i dyre og domme af tyskerne.

Sprængstoffet blev båret ind på værftet – skibet skjult i veste, som sabotørerne bar inde under tøjet eller i «madpakker» og lignende.

Her er således tale om, at man igennem længere tid har båret sprængstoffet ind på forskellig måde, og at Ib som «sprængningsekspert» skal tænde ladningen. Tændingen var oftest tidsindstillet ved de engelske blyanter, som var alt andet end pålidelige. Af hensyn til de mennesker, (også tyskere) der var omkring sprængningsstedet, var det vigtigt for at undgå ulykker, at man fik advaret alle. Ved flere fabrikssabotager svigtede advarselsystemet og folk blev dræbt eller såret. Her omtaler jeg ensidigt KOPA og BOPAs aktioner, fordi det nu engang er dem, jeg har den sikreste viden om, men det er min opfattelse, at aktionerne i det øvrige land i det store og hele har fundet sted med samme metoder og midler.

Sabotagerne er for flertallets vedkommende udført af skibsværftsarbejdere, der var medlemmer af eller sympatiserede med Danmarks kommunistiske Parti. På værfterne i Ålborg og Svendborg blev udført en lang række fremragende sabotager, der ikke bare matcher med københavnerne, men overgår dem i antal og omfang.

Skibssabotager i København i alt 37.

Skibssabotager i Provinsen i alt 174.

Skibssabotagens omfang og betydning i tysk belysning

1943: Rüstungsstab Dänemark

Uddrag oversat:

«Ved den i april udøvede sabotage er 3.000 militærskibe bestemt for Krigsmarinen brændt. Skaden andrager ca. 100.000 Reichmark. På Nordbjærg & Wedel i København er KM-boot Nr. 33 beskadiget af sprængbombe. Alle ødelæggelser af tysk værnemagtsejendom vil blive godtgjort af det danske materialekontingent.

I tiden fra **01.01.43 til 01.12.43** er saboteret 2,2 % af reparations- og nybygningstonnagen for handelsskibe i alt 96.837 BRG t.

I tiden fra **01.01.44 til 01.10.44** blev 8,3 % af reparations- og nybygningstonnagen beskadiget ved sabotage, i alt 49.066 BRG t.»

Hansa Programmets Irene Oldendorf- 3.000 t. sunket med agterpartiet på bunden kort før prøvefart.

Tre dampere i Hansaprogrammet sænket umiddelbart før færdiggørelse. To af Kriegsmarinens fartøjer, sendt til reparation svært beskadiget. Man skulle jo have smør på brødet.

Tre MPi-Boote ødelagt kort før færdiggørelse ved Firmaet Ford Motor Co, Sydhavnen Kbh.

VFSt/Qu.2 (Nord) SSD Ferhnschreiben **25.10.1944**

I de sidste 4 måneder er 5 nybyggede handelsskibe på i alt 12.000 BRT sænket ved sabotage og yderligere 2 krigsskibe og 9 handelsskibe på i alt 20.000 BRT mere eller mindre svært beskadiget.

Der Chef der Sicherheitspolizei Berlin December 44 – Schnellbrief.

Afskrift – uddrag – oversat:

Sammenfatning af skibssabotagen i Danmark og Norge.

Fra januar til udgangen af august **1944** i Danmark 12 skibssabotager ved hvilke 5 fartøjer er sænket på omkring 6000 BRG t. Siden september 26 sabotager, hvorved 17 skibe er sænket eller svært beskadiget dertil er også mindre enheder med tilsammen 20.000 BRG t sænket eller beskadiget.

I første omgang retter angrebene sig mod nybygninger og reparationer kort før de skal leveres, og skibe som laster eller lossere i danske havne.

For Norge har i første halvår af **1944** fundet 10 sabotager sted. Tonnagetabet var forholdsvist lille.

Efter at en torpedobåd blev sænket den **27.09.44**, blev alene den **23. og 24.11** 6 skibe saboteret, med i alt 32.621 BRG t.

To værfter i Oslo Havn er saboteret

Tyske transportbehov

Militære forsyninger stiller krav, men her må man ikke overse betydningen af forsyningerne med fødevarer fra Danmark. Transport af civile flygtninge og af sårede soldater over land var ikke længere mulig på Østfronten, da Den røde Hær havde afskåret store områder i det nordlige Polen. Her stilledes primært krav til skibstonnage. Behovet for rocade af troppestyrker til henholdsvis Øst- og Vestfronten var efterhånden akut.

De eneste disponible styrker var tropper fra tilbagetoget i Finmarken. Kravene til transport fra Nordnorge stilledes derfor både til jernbaner og skibstonnage. De allieredes intensive bombardementer af havne og værfter i Tyskland, tilbagetrækningen på Vestfronten fra Frankrig, Belgien og Holland stoppede for leverancer af tonnage fra disse værfter.

Sabotage i Danmark og Norge på jernbaner og skibe forstærkede yderligere tyskernes mangel på transportmidler til lands og til vands.

Transportsituationen kan illustreres med

1. november 1944 ventede 8.000 soldater med materiel i Oslo på skibslejlighed til Danmark.

Først i **februar 1945** ventede 4.000 soldater på skibslejlighed.

Mangel på kul til jernbanedrift gav begrænsninger.

Situationsbeskrivelse:

25.10. 44; lukkes for varme i danske passagertog

24.01.45; tyskerne beslaglægger 32.000 t kul fra DSBs beredskabslagre.

Skibssabotagens betydning målt ved tyske modforanstaltninger

Gegenterror

Gennemførelsen af troppeforskydningernes vigtighed kan bedst aflæses af, at så at sige alle ledende instanser i Tyskland og i Danmark involveres i løsning af deres problemer.

23.10.1944; Storadmiralen skriver til Reichführer Himmler og chefen for Wehrmachtsführungsstab Alfred Jodl:

«I de forløbne fire måneder er sænket fire nybygninger og to krigsskibe, medens ni handelsskibe er svært beskadiget ved sabotager på danske værfter. Der kræves en aktiv indsats til forhindring af skibssabotager, hvis krigsmarinens transportprogrammer skal kunne gennemføres planmæssigt».

Klagen vandrede videre til von Hanneken, øverstkommanderende for værnemagten i Danmark. Denne lod forstå:

Bevogtning af marinens materiel påhvilede krigsmarinen og sikringen af nybygninger påhvilede den rigsbefuldmægtigede og det tyske sikkerhedspoliti. " Dette svarer, at man ikke kan påtage sig flere opgaver pga. den kritiske mandskabssituation.

15.11.03; Jodl opfordrer Himmler til at forstærke de tyske polititropper i Danmark. Udenrigsminister von Ribbentrop vil vente med at udtale sig til, han har modtaget dr. Bests vurdering.

Midt i november sænkes det femte skib i en nybygningsserie. Ribbentrop forlangte nu at modtage konkrete løsningsforslag fra dr. Best. Denne foreslår: Uskadeliggørelse af modstandsgrupperne ved forøget politimæssig indsats og øget bevogtning af de truede objekter. Best vender sig mod forslag, der er fremkommet fra andre tyske instanser. Et af disse forslag gik på, at man lukkede de værfter, som hyppigst rantes af sabotage. Best pointerer, at det netop vil være opfyldelsen af sabotørernes målsætning.

15.11.03; Hansa - nybygning, som byggedes for dansk regning saboteredes på Odense Stålskibsværft. Dermed viste sabotørerne, at skibssabotagen ikke var nationalt bestemt. Krigsmarinen rammes af endnu flere sabotager, og admiral Wurmbach får ordre til at foretage en effektiv beskyttelse med de hårdeste forholdsregler mod værftspersonalet og disses familier.

Bekæmpelse af sabotagen med modterror i form af gidseltagning og nedskydninger blev også foreslået af SS-Sicherheitspolizei. Denne holdning fremkommer i Himmlers svar, hvori han afslår anmodningen om at sende politistyrker til Danmark. Han har simpelthen ikke mandskab til rådighed.

3. og 24. november aktionerer norske, kommunistiske grupper mod de to største værfter i Oslo og sænker 23.500 t tonnage og beskadiger 25.800 t. Storadmiral Dönitz foreslår Keitel, at værftspersonalet og deres familier gøres ansvarlige.

30.11.1944; Keitel beordrer Terboven i Norge og dr. Best i Danmark til at pålægge værftsarbejderne ansvaret for sabotagerne. Sicherheitspolizei skulle udføre det beskidte arbejde.

Dr Best informerer udenrigsminister von Ribbentrop og forklarer, at Keitels ordre på længere sigt vil betyde stop for al produktion på danske værfter.

Denne information afstedkommer en del meningsudvekslinger mellem de højeste tyske myndigheder.

05.12.1944;

På møde mellem de højeste instanser i Danmark besluttedes:

1. Sicherheitspolizei havde ansvaret for afværgelse af sabotager. Tropper fra værnemagten og politiet skulle stilles til rådighed for bevogtningen.

2. Bevogtningsmandskabets styrke blev fastlagt for de enkelte værfter.

3. Sicherheitspolizei blev ansvarlig for bevogtning af rustningsvirksomheder. Af de 3.000 vagter skulle værnemagten levere 2.000 soldater.

18. 01.1945; spørger Hitler storadmiral Dönitz: Kan troppetransporterne fra Norge fremskyndes? Svaret var nej.

20.01.1945; Storadmiral Dönitz fastslår i brev til der Führer: Det forekommer meningsløst, at man bruger råstoffer og valuta på at bygge skibe i udlandet, når 7 af 8 skibe bliver sænket ved sabotage i Danmark.”...

27.01.1945; Von Hanneken overføres til Führerreserve. Afsættelsen af Hanneken skyldtes en anklage for korrupsion, som medførte en krigsretsdom på 8 års fængsel. Denne dom blev senere ændret til degradering til major og frontindsats på en særlig udsat kommando.

Tyskerne er forvirrede. De kan indse, at ingen af de sædvanlige nazistiske terror – foranstaltninger vil have den tilsigtede virkning – tværtimod.

Danske skibe reddet ved aktioner

06.11.44; DSB færgeren Storebælt smutter fra tyske marinefartøjer til Sverige.

20.02.45; Isbryderne TYR og THOR saboteres i Svendborg.

18.03.45; Færgeren Danmark sprænges i Gedser Havn.

27.03.45; Tyskerne har beslaglagt 17 danske skibe i Københavns Havn.

BOPA sprænger Langebro, skibene skulle dermed være spærret inde. Men tyskerne får åbnet broklappen, derfor sænker AMPA skibet Japos på tværs af havneløbet.

Skibene skulle have været anvendt ved evakueringen fra Baltikum

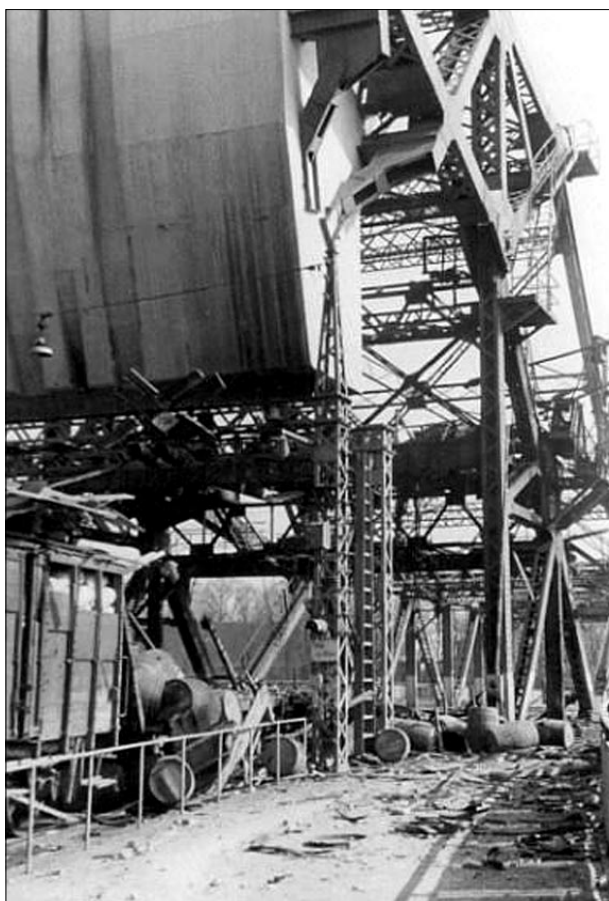
09.04.45; Hansa-båden Røsnæs kapt og sejles «på grund» ved Hveen. 16 bugser og slæbebåde går på skrømt til assistance, men smutter med bistand fra BOPA i stedet til Sverige.

04.05.45; Bornholmerbådene Østersøen og Carl sejles – flygter til Sverige.

16.05.45; Industrirådets formand afgiver en beretning:

Afskrift: «i de forløbne fem besættelsesårer der udført arbejder for 835 mill. kr. indenfor maskin- og skibsbygningsindustrien.....på skibsarbejdernes område er der udført for ca. 350 mill. kr., hvoraf 250 mill. kr. falder på reparationer for den tyske krigsmarine og handelsmarines skibe og både, mens ca. 100 mill. falder på egentlige nybygningsarbejder». Skade på skibe ved sabotage androg 5 mill. kr. (BFK). *afskrift slut.*

Skibssabotagerne blev udført af skibsværftsarbejdere. Hvor mange, der har deltaget i aktionerne vil være et gæt.

KKs afdeling forsøger at sprænge Langebro ved at Terkel standser sin lastbil med 2 – 300 kg. sprængstof under maskinhuset. Bilen vil desværre ikke mere. Han vil komme tilbage, men skal lige ringe efter en kranvogn.

Venlige tyske soldater skubber bilen bort. Ib's afdeling sprænger om aftenen Always på Vesterbro og får ordre til at holde folkene stand by, da man evt. vil storme broen. Det blev ikke nødvendigt for Uffe havde løsningen. For at spøgen ikke skal gentages, snupper han næste dag et tog på Godsbanegården og kommer uheldigvis til at holde med sin ladning lige under maskinhuset.

Toget kunne tyskerne ikke skubbe væk. Resultatet ses her.

Skibssabotagens betydning

Med omkring 800 sabotører på landsplan indenfor skibs-, industri- og jernbanesabotagen vil et gæt være, at der har været mellem 50 og 100 indenfor skibssabotagen. Denne skare smadrer skibe og binder omkring 3 – 4000 tyske soldater til bevogtningsopgaver.

Militær betydning?

Tysk vurdering af industrisabotagen

De mange tyske dokumenter, som jeg har til rådighed vidner om deres indgående kendskab til det danske arbejdsmarked og til den danske industri i mindste detaljer. De forstod til fulde at udnytte denne viden.

Måned for måned rapporteredes til forskellige instanser om arbejdsmarkedsforhold – om arbejdsløsheden.

Måned for måned rapporteres om de forskellige virksomheders specialer og kapacitet. Hvordan fik de alle disse oplysninger? Sådænd fra den danske centraladministration og fra danske virksomheder, der stillede sig i kø med tilbud til den tyske krigsmagt.

I deres tilbud fremhævede og forskønnede virksomhederne deres evner for at få del i kagen.

De tyske interesser knyttedes især til

1. Jern - metalindustri
2. Virksomheder fremstillende elektronik. (Radiofabrikker)
3. Beklædningsindustri
4. Fødevareindustri
5. Entreprenørvirksomhed

Underleverandørers rolle var betydelig. Som for jernbane- og skibssabotagen var det også for industrisabotagen svært at gennemskue disses betydning i den store sammenhæng. Bedste opklaringsmetode var at studere de enkelte virksomheders regninger for vel udført arbejde i Nationalbanken.

Netop i denne nøgleposition var en modstandsmand/kvinde placeret og rapporter fra denne person var udgangspunktet for mange af BOPAs sabotager, især mod mindre virksomheder, der befandt sig i gråzonen.

Våbenfabrikation

Bedst kendt er Dansk Industrisyndikat og det danske forsvars virksomheder, som blev afleveret den **29. august 1943** med fuld produktionskapacitet – dvs. maskinelt udstyr og personel. Hærens Våbenarsenal - Hærens Flyvetropper saboterede BOPA. Hærens Ammunitionsarsenal var den eneste af Hærens virksomheder, der ikke blev smadret. Begrundelsen herfor kender jeg ikke, næppe for at smedesvenden, min senere svigerfar ikke skulle blive arbejdsløs.

Orlogsværftet med alt til skibsbygning og reparation hørende udstyr, men dertil en lang række specialværksteder, hvoraf blot skal nævnes Søartilleriet, med specialudstyr for maskinkanoner.

Glemme må man dog ikke

Chefen for Gestapo Hoffmann skriver: (*Ökänd Armé si 107 og 121*): «Danmarks landbrugsleverancer svarede til en måneds forbrug for en befolkning på 90 mill..»

«Men også denne (sabotagen ÅS) måtte holdes indenfor visse grænser, som beroede på den danske balancepolitik, som allerede nævnt leverede det danske landbrug lige til krigens slutning fødevarer til det tredje rige. Denne var for Tyskland langt mere vigtig end de råvarer, som danskerne fik i stedet.

Et forsøg på at afskære denne livsvigtige levering skulle have haft katastrofale følger for Tyskland.

Ejendommeligt nok gjordes intet forsøg i den retning».

Ud over sabotørers aktioner i Esbjerg og Kerteminde mod fiskebiler, fiskekasse fabrikation og røgerier var det et fredet område. Om hensynet til hjemmefronten var udslagsgivende overlades til historikers gætterier.

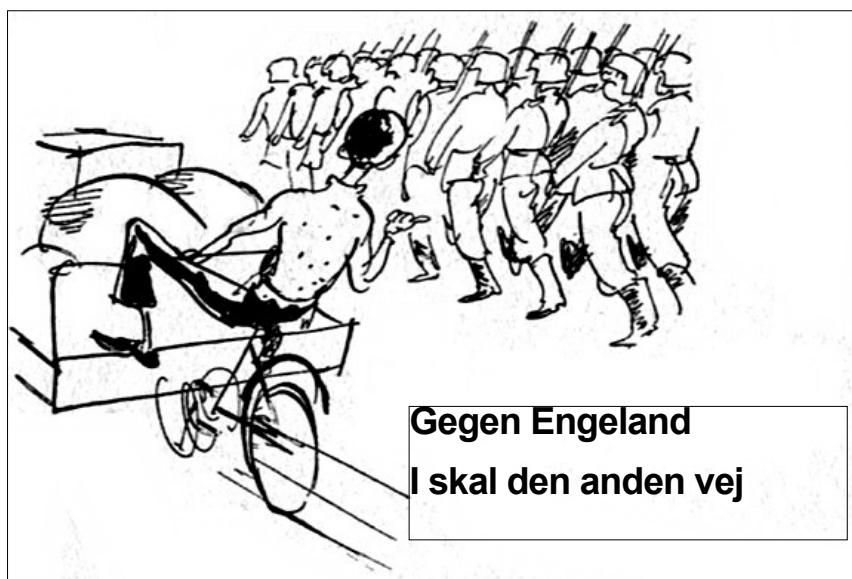
Gegenterror

Sabotagens betydning kan måles i tyskernes dilemmaer

1. Man ville gerne fortsætte det gode samarbejde med den danske samarbejdsregering. Begrundelsen herfor var klar. Så længe samarbejdsregeringen kunne holdes ved pumperne, sikredes al dansk produktion bedst til gavn for nazisterne. I dette spegede spil var den danske produktion af fødevarer vigtigst.

Den tyske terror var et spejlbillede af Tysklands militære situation. Her se du danske opfattelser.

2. Først da selv tyskerne kunne se, at samarbejdsregeringens officielle rolle var udspillet, det danske folk havde smidt dem på porten, kom jernnæven frem. Det skete med de sædvanlige nazistiske og folkeretsstridige terrorhandlinger. Undtagelsestilstand, belejringstilstand, spærretid, henrettelser, clearingmord.

Terrorsprængninger og gidseltagning var andre af herrefolkets herreretter til de undertrykte. Her indtog B & W arbejderne dog en særstilling idet, arbejdere og funktionærer var undtaget de «menneskekærlige» nazistiske vedtagelser om nedskydning af gidsler.

Det hed i internt tysk mødereferat: Af hensyn til ro og orden og den fortsatte produktion er nedskydning af gidsler ikke anbefalelsesværdigt. Dog skal arbejdere, funktionærer og deres familier ved B & W gøres klart, at de ved sabotager mod virksomheden vil blive gjort ansvarlige, hvilket vil få til følge, at overførsel til Tyskland, eller skydning af gidsler vil blive udført».

Sabotagen medførte bestialsk tysk terror. Denne og tyskernes nederlag på fronterne blev nogle af de faktorer, der rejste det danske folk til en våbenløs – ikke voldelig kamp.

De allieredes vurdering af industrisabotagen

Modstandsbevægelsen, modtog flere telegrammer fra de allierede for udførte aktioner. Dette gjaldt for jernbanesabotagen og for flere af de aktioner BOPA gennemførte. En gestus over for vore krigssejlere blev, at alle danske fartøjer i allieret tjeneste kunne føre Dannebrog.

Efter kapitulationen fik en af BOPAs afdelinger engelske uniformer og stod opstillet som æreskompagni, da Montgomery ankom. Hans berømte udtalelse, at den danske modstandsbevægelse var „second to none“ var direkte henvendt til disse BOPA-folk. Dette udsagn har man senere, som så meget andet forvansket, men glem ikke, at de allierede, medens der var krig stort set kun kendte Bopa som kamporganisation. Er du i tvivl? Tæl lykønskningstelegrammerne, som de allierede sendte under krigen, Adressen var BOPA.

Danskere deltog i sejrsparaden i London. Danske militærenheder fik bevogtningsopgaver i Tyskland i den engelske zone.

At ikke alle delte denne begejstring for det danske folks modstandskamp vidner referatet fra den danske handelsdelegations møde i England i 1947. Vi kom da i FN, som skal være en fredsbevarende organisation. Det gjorde samtlige krigsforbrydernationer også.

Venner, se på Danmarks kort. Kig på det, du behøver ikke at være højtuddannet, akademisk ekspert for at blive overbevist om, at Danmarks beliggenhed i smørhullet, som Østersøens perle er udslagsgivende i gustne militærstrategiske overvejelser. Uanset, hvor nazificerede vi havde været, var vi med vor beliggenhed, som adgangsport til Østersøen, nok blevet optaget i NATO alligevel.

Moral er et fremmedlegeme i militære, taktiske beslutninger.

Personlig vurdering af modstandskampens betydning

Denne kan være ret så uinteressant, men når jeg alligevel tager den med skyldes det, at den kan belyse nogle af modstandskampens forudsætninger – betingelser. Efterkrigstiden har stillet krav til resultater fra en ret begrænset del af Danmarks unge - skoledrenge, lærlinge, bagerikarle, postbude osv. udstyret med våben, som er sammenlignelige med bue – pil og slangebøsser – unge uden militær uddannelse. Stillede man samme krav til det danske forsvar havde Anden Verdenskrig været overstået på få dage.

Glem ikke, at omkring max. 100 skibssabotører og max. 200 jernbanesabotører afholdt henholdsvis 4.000 og i perioder op til 11.000 tyske soldater fra at deltage i frontlivets glæder.

Militær betydning havde sabotagen næppe, siger man i dag

At sabotagen var en beskæftigelsesfremmende foranstaltning bør dog nævnes. Under krigen med at genopbygge de virksomheder, vi havde lagt i ruiner – efter krigen med lønnet arbejde til ligkistesnedkere, bedemænd, stenhuggere (til mindesmærker og gravstene). Smør på brødet til historikere, skribenter og andet godtfolk.

at så få – skulle beskæftige så mange - med så lidet, havde jeg ikke fantasi til at forestille mig

Hitler spørger folkefrontssoldat:

Hvor lå de inde under Første Verdenskrig? Svar: Jeg lå ikke inde – jeg var for gammel.

Lidt hjælp til forståelse måske

De igennem årene førte meningsudvekslinger kan karakteriseres som overophedede. Med usaglige argumenter, hvis baggrund bundet i en vis åndelig dovenskab, uvidenhed og en manglende forståelse for og grænsende til, hvor – hvornår man kan fralægge sig sit medansvar. Udtrykt kort – et spørgsmål om individet besidder kvalificerede livsholdninger.

De holdningsløse er fødselshjælpere for nynazismen.

Hvorfor gik Lille John ind i modstandskampen?

For god ordens skyld: John har ingen glorie at pudse. Han var en ganske almindelig arbejderdreng. Politisk bevidst – ganske vidst.

Men det han gjorde, kunne hvem som helst, når som helst have gjort, hvis de fik chancen og ellers havde viljen. John var vandbærer.

Eksempel:

En bil lander på taget på en mark. Nogen kører videre, det er ikke deres bord. Man gnider sig måske lidt i hænderne og godter sig måske endda over, at det ikke er dem, der er forulykket. Andre vil stoppe og prøve at hjælpe. John tilhører sidstnævnte kategori.

Da tyskerne sejrede overalt, da de tromlede frem, optrådte store militærorkestre på byens pladser. Kompagnier af tyske elitesoldater marcherede igennem gaderne – skålende af fuld hals: Denn Wir fahren gegen England, da var jeg og mine skolekammerater overvældede, imponerede – modløse. At gøre modstand mod denne overmagt, fandt vi, ville være lige så håbløst som at bede en myre tisse en elefant i øjet.

Flere steder har jeg påpeget, at for mig og flertallet af de unge var én af flere grunde til at gå til modstand en ungdoms oprør mod det af ældre borgere vedtagne moralkodeks, som falledede i den betingelsesløse søgen på at opnå et kompromis.

Andre grunde var, at jeg fejlagtigt troede, at jeg kunne spare mine landsmænd for luftbombardementer, og ved nålestik sætte en kæp i hjulet på den tyske krigsmaskine for derved at forkorte krigen og dermed spare liv.

Det er et paradoks, at en pacifist og tilhænger af ikke-vold går aktivt ind i en krig og anvender vold for at begrænse en krigs skader.

Det, der siden har undret mig er, at jeg, der var opdraget i et politisk mere end vågent miljø, var så længe om at kunne indse, at selv om jeg var en lille lus på en tjærespån, så havde også jeg en betydning i kampen mod undertrykkerne. Og her er vi så ved vore forældres, vort samfunds, vore politikeres, vore mediers forsømmelser. De forsøger at overbevise os alle om, at vi er ingen verdens ting, vi har ingen betydning, vi har ingen indflydelse. Giv op på forhånd, det nytter ikke.

Sandheden, som Anden Verdenskrig viste, var dog: Er vi mange, der hver især gør bare lidt, kan undertrykkerne overvindes.

Nålestiks taktik i en nøddeskal

Når jeg sprængte en værnemagerbule, gjorde jeg mig altid den største umage, især hvis det var en mørk vintermorgen. I de fem til ti minutter, vi havde til at forberede sprængningen, søgte vi altid at få fat i letfordampelige væsker. Tromler blev tømt ud på fabriksgulvet og dampene gav gerne et pænt lyserød skær over en mørklagt by.

Min vurdering af sabotagens betydning var:

Måske kunne jeg vække landsmænd til dåd ved at give dem en oplevelse. Ved at gøre noget, kunne jeg bevare min selvrespekt, jeg kunne senere gå til spejlet, se mig selv, børn og børnebørn i øjnene.

Hvor mange danske på min alder kan det?